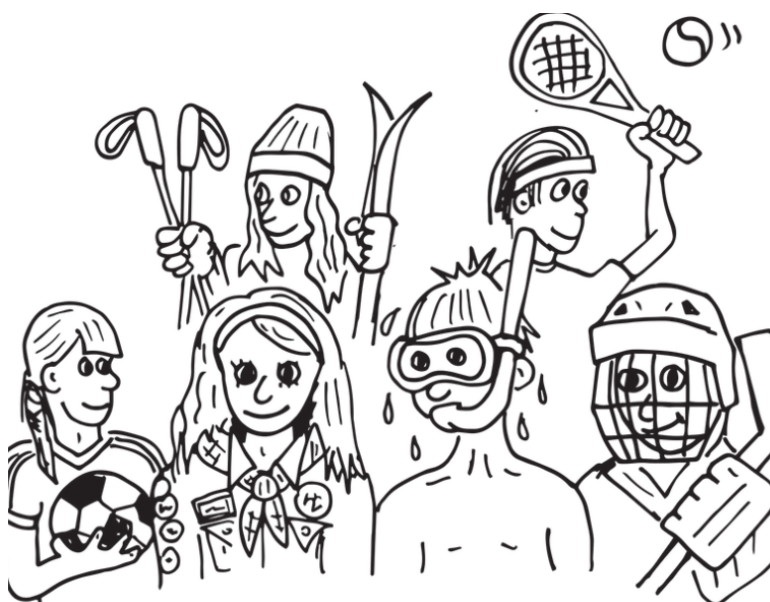

ALLEMED

Veileder for planlegging av **ALLEMED**-dugnad
i organisasjonen

"MAN MERKET EGENTLIG IKKE SÅ MYE TIL AT IKKE ALLE FÅR VÆRT MED PÅ
IDRETT. DE SOM IKKE FÅR VÆRT MED SNAKKER IKKE OM DET OG SIER AT DE
IKKE VIL SPILLE SELV OM DE EGENTLIG HAR DET."

JENTE 14 ÅR, OSLO

Utviklet av Nasjonal dugnad mot fattigdom og utenforskap blant barn og unge (NDFU)

Hvorfor **ALLEMED**-dugnad?

ALLEMED er et dialogverktøy som tematiserer barns rett til fritid og barrierer for deltakelse, med særlig vekt på økonomi som barriere. Verktøyet består av dialogkort og en fastsatt kjøreplan bestående av fem trinn. Når deltakere bruker verktøyet, går de gjennom en diskusjonsprosess som vi kaller «dugnad».

Målet med **ALLEMED**-dugnaden er å skape en felles bevissthet og komme frem til konkrete ideer til hva som skal til for å få alle barn og unge med i fritidsaktivitet. Resultatene, i form av konkrete ideer og gode løsninger, «eies» av organisasjonen som har ansvar for å realisere disse.

ALLEMED er utviklet av Nasjonal dugnad mot fattigdom og utenforskap blant barn og unge (NDFU). NDFU er et bredt fellesinitiativ bestående av 35 organisasjoner som ønsker å jobbe for at barn og unge får mulighet til å ta del i fritidsaktivitet, uavhengig av familiens økonomi. Alle organisasjoner som jobber for og med barn og unge er velkommen til å bli en del av den nasjonale dugnaden og nettverket! Vil din organisasjon bli en del av NDFU? Ta kontakt på: kontakt@allemed.no.

Fritidserklæringen har som mål at alle barn og unge skal ha mulighet til å delta i minst én organisert fritidsaktivitet, uavhengig av familiens økonomiske og sosiale situasjon.

ALLEMED-verktøyet er i tråd med Fritidserklæringens tydelige oppfordring til styrket samarbeid i organisasjonen, mellom organisasjoner og mellom kommunal og frivillig sektor.

Gevinstene av en **ALLEMED**-dugnad i organisasjonen er mange, men det krever en innsats for å lykkes. Hensikten med denne veilederen er å gi deg råd og tips om hvordan du går frem for å planlegge en dugnad, der du både får de rette deltakerne til dugnaden og der det er spillerom til å følge opp løsningene i etterkant.

Denne veilederen tar utgangspunkt i en dugnad for frivillige i organisasjonen. Om dere kunne tenke dere å invitere inn flere fra andre organisasjoner, næringsliv eller ansatte i kommunal sektor dere i enda større grad ønsker å samarbeide med, er det også veldig positivt!

Ønsker du å lese mer om andres erfaringer med **ALLEMED** og evaluering av verktøyet, så finner du publikasjoner om dette på våre nettsider.

Lykke til!

Forankring

God forankring hjelper deg godt på vei, både med å få deltakere til dugnaden og skape handlingsrom til å følge opp initiativet i etterkant! Her er noen gode råd for forankringsarbeidet.

Forankring i planer

Kanskje har dere allerede en plan eller retningslinjer der arbeidet med barn og unges rett til fritidsaktiviteter skal prioriteres? Eller kanskje dere har planer om å søke tilskuddsmidler og kan bruke dugnaden til å samle gode ideer og sette i gang samarbeid i organisasjonen for å realisere dette arbeidet? Dette er i så fall gode innganger til å forankre arbeidet med ALLEMED-dugnaden. Når dugnaden blir satt inn i en større helhet, blir det lettere å både jobbe med forberedelser og med oppfølging senere.

Forankring i ledelse og styre

Ofte lønner det seg å forankre **ALLEMED**-dugnaden opp mot allerede eksisterende målsettinger eller planer for rekruttering, inkludering og mangfold i organisasjonen. En bredere forankring kan oppnås gjennom å f.eks. ta opp **ALLEMED**-verktøyet og dugnaden som en egen sak i lokalstyre, på landsmøte eller lignende. Vi anbefaler at det kalles inn til et internt møte hvor man informerer sentrale personer i organisasjonen om arrangementet. Være tydelig på hvordan **ALLEMED**-dugnaden henger sammen med annet arbeid, slik at alle ser sammenhengen.

Forankring av tematikken

Skap engasjement om dugnaden i forkant gjennom å gjøre temaet aktuelt. Sett gjerne ned en arbeidsgruppe på 3 - 4 personer. Da går forberedelsene lettere, samtidig som flere får høre om og får eierskap dugnaden. En **ALLEMED**-dugnad utgjør samtidig et godt utgangspunkt for bedre kartlegging av inkluderingsarbeidet som allerede gjøres i organisasjonen og dermed tydeliggjøre hvilke områder man kan bli bedre på.

Kartlegg hvem som bør inviteres

De gode løsningene finner vi sammen. Skal vi finne dem, trenger vi ulike perspektiver og stemmer med i diskusjonen. Vi oppfordrer derfor til å invitere bredt og målrettet til dugnaden.

I planleggingsfasen er det nyttig å tenke gjennom eget ønske og mål med dugnaden: Ønsker man å bruke **ALLEMED**-dugnaden som et ledd i å få tematikken forankret i organisasjonens sentralledd, ledergrupper og/eller administrasjon, eller er målet å gjøre lokale lag, styrer og regioner trygge og kjent med verktøyet for eget videre bruk?

Det er klokt å invitere med beslutningstakere og personer med påvirkningskraft inn i dugnaden. Disse har ofte et større helhetsblikk på situasjonen. Ved å ha med ledere og representanter fra ulike styrer, utvalg og komiteer vil det bli lettere å følge opp ideene i etterkant.

Videre er det lurt å invitere frivillige som møter barn, unge og familier i sin arbeidshverdag. Disse sitter ofte med nyttig refleksjoner og erfaringer. For å kartlegge hvem som bør delta på **ALLEMED**-dugnaden kan det nyttig å tenke på følgende:

- **Oppdagere:** Hvem er det som kan oppdage at et barn ikke har mulighet til å delta i fritidsaktivitet på grunn av familiens økonomi?
- **Brobyggere inn i aktivitet:** hvem er det som kan bygge bro mellom barn som ikke deltar i fritidsaktivitet på grunn av familiens økonomi og fritidsaktivitetene?
- **Barnets samtalepartner:** Hvem er det som kan prate med barnet og familien om fritidsaktiviteter og hvilke muligheter som finnes?

Disse personene kan for eksempel være

- Representanter fra det nasjonale styret (frivillige)
- Generalsekretær (ansatt)
- Representanter fra sentral administrasjon (ansatte)
- Representanter fra regionale/lokale administrative kontor (ansatte)
- Representanter fra lokale styrer (frivillige)
- Øvrige nøkkelpersoner i organisasjonen (frivillige/ansatte)

Tenk gjennom hvordan få frem barn og unges stemme i dugnaden!
Involver organisasjonens barne- og ungdomsmedlemmer.

Kartlegg hva som finnes

Bruk tid til å få oversikt over hva som allerede gjøres i din organisasjon. Bruk gjerne **ALLEMED** sin [sjekkliste for organisasjon](#) som del av kartleggingsarbeidet. Hensikten med sjekklista er skaffe overblikk på hvordan dere jobber med inkludering og **ALLEMED** i dag, og inspirasjon til hvordan dere kan jobbe videre med tema.

Ønsker dere å etablere samarbeid med andre organisasjoner?
En **ALLEMED**-dugnad er et godt utgangspunkt for å styrke samarbeid!

Sende ut invitasjoner

Send ut invitasjon på e-post i god tid, og sett en påmeldingsfrist (eks. 3 uker). Husk å sette fristen slik at du har mulighet til å følge opp før selve dugnaden. Bruk gjerne invitasjonsmalen på s. 7 som utgangspunkt.

Send gjerne en «hold av datoen» e-post så snart dato er fastsatt, selv om ikke all informasjon er klar. Da får man anledning til å innrette seg.

Hvis dugnaden er for hele organisasjonen, få sentrale personer i ledelsen, f.eks. generalsekretær, til å sende signaler til organisasjonens ansatte og frivillige om at dugnaden bør prioriteres slik at ledere kan ta en prat med sine arbeidsgrupper om hvem som bør delta.

Tips etter invitasjonene er sendt ut

Når invitasjoner er sendt ut, er det mange som opplever liten respons. Mist ikke motet! Vi erfarer at mange trenger en påminnelse, og å bli motivert for å komme på dugnaden. Her er våre gode tips:

- Ta en ringerunde Ikke nøl med å ringe nøkkelpersoner og forklar viktigheten av at de deltar. Invester gjerne ekstra tid på personer som kan være med å rekruttere andre til dugnaden eller som kan være viktig i oppfølgingsarbeidet etterpå.
- Bruk ulike plattformer for å komme i kontakt.
- Skap oppmerksomhet. Legg ut informasjon på organisasjonens nettside og Facebook, og tips lokalavisen!

Gi påmeldte en utfordring om å verve en deltaker de mener bør være med på dugnaden!

«Jeg skal delta på ALLEMED-dugnad for å bidra til at alle barn og unge har mulighet til å delta i organisert fritidsaktivitet, uavhengig av økonomi. Jeg ønsker å verve akkurat deg fordi jeg mener du sitter på kunnskap og erfaring som er viktig for å få alle med!»

Arbeid i forbindelse med selve dugnaden i forkant

Lokaler

Velg lokale etter antall deltakere slik at rommet ikke blir for lite eller for stort. Velg et lokale som er egnet til gruppearbeid, med nok bord og stoler til alle som kommer.

Gruppeinndeling

Del deltakerne inn i grupper på 4 - 5 personer per bord. Sett sammen grupper på tvers av arbeidsområder og erfaringer. Skriv opp gruppeinndelingen slik at alle vet hvor de skal sitte.

Tidspunkt

I dugnad hvor frivillige i organisasjonen er invitert, er det lurt å legge dugnaden til etter arbeidstid. Det kan være vanskelig å få avspasering fra jobb på dagtid for å delta.

Servering

Det er hyggelig med lett servering, som frukt og kaffe.

Utstyr som må være på plass

- Projektor
- Høytalere som kan kobles til PC
- Penn og papir til deltakerne
- Flipover-tavle og tusjer eller digitale verktøy (f.eks. Mentimeter og Padlet)

Under selve dugnaden

ALLEMED-dugnaden gjennomføres etter en fast kjøreplan, hvor man veksler mellom samtaler i par, grupper og i plenum. Gjør deg kjent med kjøreplanen før dugnaden!

Her er en oppsummering av kjøreplanens trinn:

1. «Velkommen og mål»: Ønsk deltakerne velkommen og si kort hvorfor dagens tema er aktuelt hos dere. Har dugnaden sammenheng med en større satsning eller prosjekt, så tydeliggjør gjerne denne sammenhengen. Gå gjennom mål for dugnaden.
2. «Hva gjør vi bra»: Vi løfter opp det som fungerer bra. Deltakerne diskuterer i grupper og vi deler i plenum
3. «Hva vil vi forbedre?»: Her skal deltakerne drøfte ulike dialogkort med relevante problemstillinger knyttet til barrierer for deltakelse. Hensikten er å skape økt bevissthet om interne forhold som kan bidra til ekskludering, og se på mulige løsninger
4. «Våre første steg»: Gode løsninger og tiltak fra punkt 3 blir tatt med videre og konkretisert. Hensikten er å ta ideene med seg videre, og gjøre dette til gjennomførbare handlinger
5. «Hvem tar ansvar?»: På dette steget oppsummeres refleksjoner og ideer fra tidligere, og det fordeles ansvar for videre arbeid med konkrete tiltak i organisasjonen.

Besøk gjerne www.allemed.no, og les hva andre gjør i vår [Inspirasjonsbank](#).

Invitasjonsmal fra ALLEMED

På neste side (s. 7) finner du et forslag til en invitasjon som du kan ta utgangspunkt i når du inviterer deltakere til **ALLEMED**-dugnad. Klipp og lim eller gjør den til din egen.

Vi anbefaler at det settes en frist for påmelding, slik at du kan sette sammen grupper i forkant og planlegge en god dugnad.

Velkommen til **ALLEMED**-dugnad!

Fritidserklæringens mål er at alle barn, uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon, skal ha mulighet til å delta jevnlig i minste én organisert fritidsaktivitet. Nå er tiden for at vi *også jobber/styrker arbeidet* med Fritidserklæringen hos oss!

Alle barn har rett til en god oppvekst med en meningsfull fritid, der de får oppleve mestring, og tilhøre et fellesskap. Forskning og statistikk viser at mange barn ikke deltar i organiserte fritidsaktiviteter på bakgrunn av ulike barrierer; økonomi kan være en årsak til frafall i kommunens aktivitetstilbud. Andelen barn og unge som vokser opp i lavinntektsfamilier er økende.

Vi inviterer til en tverrfaglig dugnad der vi sammen bruker dialogverktøyet **ALLEMED** for å skape diskusjon, bevissthet og finne løsninger på hvordan vi i fellesskap kan jobbe for å få alle barn og unge med i fritidsaktiviteter. **ALLEMED** er et gratis verktøy utviklet for å øke bevisstheten om fattigdom og utenforskap blant barn og unge, og for å sikre inkluderende arbeid for å få *alle med*. Les mer på: www.allemed.no

Som organisasjon er det vi som møter barn, unge og familier i våre aktiviteter, og som kan oppdage barrierer for deltakelse. Det er når vi legger våre gode hoder sammen at vi kan sikre at alle barn får oppfylt sin rett til lek og fritid.

Dato og tidspunkt:

Sted (lokale/adresse):

Påmeldingsfrist:

Kontaktperson (navn, telefon og e-post):

Noen nyttige lenker

www.allemed.no

På våre nettsider finner du mer informasjon om **ALLEMED**, og tilgang til ulike ressurser som sjekklister, forslag til invitasjoner og historier om hva andre gjør for å få alle med. Her finner du også rapporter som omhandler evaluering og andre kommuners erfaring med **ALLEMED**.

[Fritidserklæringen](#)

Fritidserklæringen bygger videre på barnekonvensjonens artikkel 31 som sier at alle barn har rett til hvile, lek og fritid. Erklæringen stadfester at alle barn og unge, uavhengig av familiens økonomiske eller sosiale status, skal ha muligheten til å delta på minst én jevnlig organisert fritidsaktivitet sammen med andre.

www.barnefattigdom.no

På denne nettsiden finner du statistikk på kommune- og fylkesnivå knyttet til barn i lavinntektsfamilier

[Nasjonal tilskuddsordning for inkludering av barn og unge](#)

På denne nettsiden finner du informasjon om den nasjonale tilskuddsordningen. Her finner du også oversikt over hvilke kommuner som har mottatt tilskudd, samt oversikt over en del andre tilskuddsordninger knyttet til realisering av Fritidserklæringen.

[Fattigdom - veileder om arbeid for barn som lever i fattige familier](#)

Denne nettsiden samler ulike ressurser knyttet til arbeid med barn i lavinntektsfamilier.

[Sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter](#)

Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor lanserte i 2021 en rapport om sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter.